

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 15. Novemberben 1788.

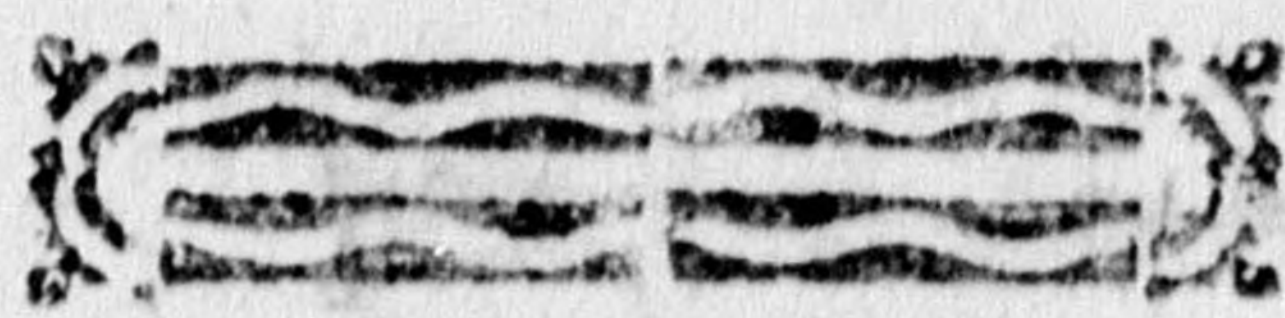
*Hideg van! Fázik a' Török, meg-szüntek a' nagyobb
történetek — lássuk az apróbb Tudósítájakat elegyesen.*

Azon szívbeli örömet, mely-szerént *Ferentz* fő
Hertzeg és *Vürtembergi Erfébet* fő Hertzeg
Alsószony ennek Hitelse egymást meg-ölölék — nints
tehettségünkben, hogy annak valósága-szerént le-ir-
hassuk: A' F. Tsászár-is éppen *Erfébet* napjára vá-
ratik-vissza; kit a' Bétsiek ki mondhatatlan nagy
ohajtással várnak. — A' *Budai* Levelek-szerént már
el-készítettett ő Felségének és vele való Vezéreinek
számokra *Pesten* a' Szállás, a' mint irtuk vala: A'

mint hirtelen, a' Német Sergek fel-felé a' *Duna*-part-jain vésznek magoknak Téli-szállást, sőt némely *Batalionnak* egész *Lintzig* visszafelé térnek. — F. M. L. Gróf *Vartensleben* Ur már kezdett a' maga nyavallyáiból helyre-állani; de fő Vezér *Vétsei* Ur, ki ennek nyavallyáságában Tiszti helyét foglalja vala, le-nyavallyáskodott. — Báró *Laudon* Ur kezd nyavallyáiból jobban lenni.

Nagy Betskerekről ezen hónapnak 2-dikán írják, hogy a' *Temes* körül le-felé mindenek építésben, költözésben és földözásban vagynak. Mindenek sietnek, a' magok meg-maradott barmaikkal és tüz-ből ki-kapott mozgó jószágaikkal a' magok hajdoni lakó-honnyokba — edgyik az Attyát, másik Feleségét, gyermekeit és testvéreit keresi. Ezeknek szomorúsággal és reménységgel öszve-elegyedett örömeiket nem lehet egészen le-írni. — *Pántsovában* a' házokat többnyire öszve-égették; de a' mellyek meg-maradtanak-is, azoknak falait és más belső készületeit mind semmivé tették. Azonban, némely házokban sokkal többet találtak némeltyek, mint ott hagyottanak vala; mert a' *Pántsovai* Posta-házak csak nem fenekig gabonával meg-töltve találák; mellyet a' hirtelen el-ment Törökök el-nem vihettek magokkal. — *Oppovától* fogva *Pántsován* alól egy darabig ezen Sergek állanak: 1 *Batalion Palavicini*, 1 *Vallis Mihály*, és a' *Nádasdi*, *Alvintzi*, *Károlyi*, *Német Bánáti*, *Kavernagh* (lovas) Sergek és egy *Divisió Vurmzer* Húzárság, *Klerfé*, *Stuárt*, és *Rávernagh* Fő hadi Vezérek alatt. — A' mi hirtelen bé-szállott Népünk, még némely helyeken a' *Pintzékben* némely alvó és részeg Törököket talál-

tanak; kiket fogságságra vittének. — Már most it-
ten az Oláh Haramiákat és Haza-árulókat vadász-
szák minden-felől — és minden-nap hoznak ezek
közzül *Torantái* Vármegyébe, hol tegnap-is 5-nek
köték-meg a' fát feje felett, — és minden Levelek
bizonyítják, hogy *Dentánál* egy fél-óra járónyi föl-
dön több vagyon 40 akasztó fánál, mellyeken 63
vad-gyümöltsek függenek; kik között 2 gazdag Po-
pák és 2 Afzszonyok vagynak.

Ennek-előtte egy hónappal tüzzel és vassal fe-
nyegetik vala a' Törökök *Belgrádból Zemlint*; most
ezen el-gondolt Szerentsétlenség tsak alig ha Belgrá-
dot nem fogja érni; mert már sok külömbb külömbb
féle úszó (Battériák) hajókra épített ágyuzó állá-
sok állanak a' mi partjainkon, mellyeket azon tzel-
lal mondanak készítetteteknek lenni, hogy a' Bel-
grádi Vizi-Város nevü Hófiátot égő eszközökkel lö-
völdözzék-öszve. — Oktob. 30-dikán 2 foglyok szö-
kének-által Belgrádból t. i. egy vén Német Paraszt
feleségestől; kiket a' Törökök *Jákubánál* fogtanak
vala-el. Ez az Afzszony azt beszéli, hogy mintegy
1000 Parasztoz vólnának Belgránban fogva, kiknek
szenvedéseket alig lehet ki-mondani — az ő Ura-is
annyi páltzát kapott, hogy még most sints eszén
miatta. — Már most bizonyos *Tót-ország*ból vett
Levelekből tudjuk, hogy Török *Grádiskát* még ed-
dig sem nem lödözték sem ostrommal körül nem
vették — 's ezen elztendőben nem-is fogják — mi-
vel *Laudon* Táborá már az ő Felségétől ki-rendelt
helyre bé-szállott. — A' Zemlinnél lévő Tábor kö-
vetkezendő Sergekből-áll: Hertzeg *Ferdinánd*, *Esz-*

terházi Antal és *Gyulai Sámuel* gyalog Sergeiből; *Naszszau Vafas* és *Gréfen Húszár* Sergekből. — Némelyek még-sem szüntenek-meg erősíteni, hogy a' Nagy Vezér Belgrádnál 100-ezerez magával szállott volna Táborba, de sokkal nagyobbban láttatik azoknak Tudósítások az igazsághoz közzelíteni, kik azt írják, hogy a' Nagy Vezér Belgrádnál és Vidinnél 2 vigyázó Serget hagyván, maga, a' Bánátban elerötelenedett Táborának némely részével más-felé húzta-meg magát Téli-szállásra — lenne tsak most egy engedelmes tél!!!

Oktob. 27-diken az iratik egy Levélben: „Az *Erdödi Húszár* Serge *Oktob. 27-dikétől* fogva útban vagon, hogy a' Bánátba érkezhessék, és *Lugos* körül lészzen Téli-szálláson. A' Székely Húszárok 5-dik Divi-sziójának olyan parantsolatja vagon, hogy *Bercesténél* maradjon. Az *Oláh Regiment Kézdi-Vásárhellyig* ment, és a' gyalog Székelyek a' *Bercestől* fogva *Kézdi-Vásárhellyig* lévő Helyiségeket foglalták-el. — Az *Oroszok* által egy *Plánium* tétetett a' *F. R. Császár* eleibe, mely-szerint az *Orosz* Sergek egészzen *Bráhiláig* fognak nyomúlui, ha ő Felsége minden-nap 30-ezer portzió kenyérral, és 12-ezer portzió Zabbal fogja őket segíteni. A' mondatik, hogy ő Felsége ezt meg-igérte volna, és *Hertzeg Kóburgnak* meg parantsolta, hogy magát *Orosz* Feld-marsal *Románzovval* edgyelitse. — *Oláh-ország* és *Moldova*, az ujjabb Levelek-szerint-is tsak nem üres a' *Törököktől*. — *Orosz* Generál *Elmpt* a' m. hón. 14-dikén *Huss*-felé tett úttyában az ellenségnek Ser-gétől meg-támogatott vala; de még a' ki-menetelt

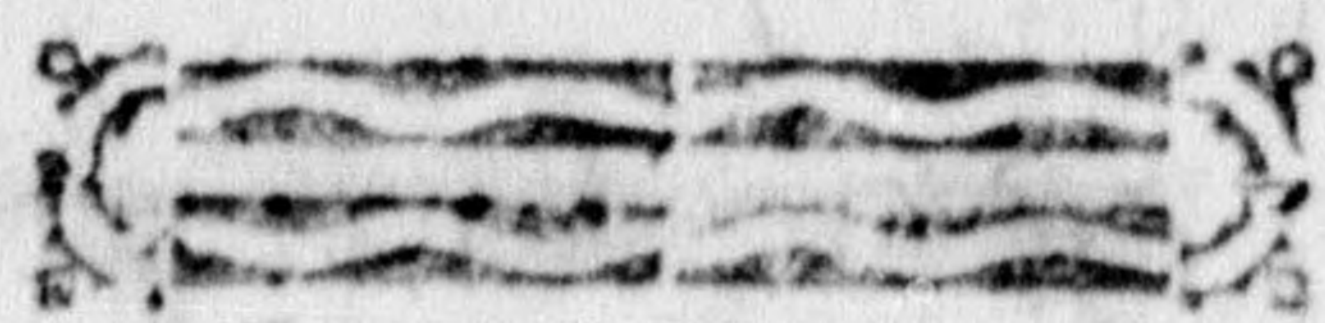
nem tudjuk mint vólt. — Orosz Generál *Szoltikov* *Jassiban* vagyon máig-is a' maga Sergével.

Szeben 3-dik Nov. — „Friss emlékezetekben lehet a' mi Erd. Olvasóinknak, hogy a' *Bozzai* Passusnál esett tsatában, másokkal edgyütt, a' második Székely Regementnek Kapitánnya *Vallner* Ur-is elfogatott vala; kit az ellenség magával el-is vive. Ezen hónapnak 1-ső napján meg-jelenik egy ember Török-köntösben a' *Veres-kapunál* lévő Passzuson: jelenti magát a' mi ott lévő Tisztjeinknek azon szókkal: hogy ő vólna a' *Bozzai* tsatában elfogatott *Vallner* Kapitány; ki sok viszontagságai és szenvedései után módot talált a' Törököknek kezekből ki-szabadulni, és el-szökni. El-beszélt szomorú esetei ezen embernek olly érzékenyé tévék a' mi Tisztjeinket, hogy leg-ottan köntössel és pénzel segítették, és végre *Szebenbe* a' Generál Komandóhoz küldék. Ezen hirtelen való ujságon mindenek közönségesen; de nevezetesen azok, kik Kapit. *Vallner*t személyyesen esmerik vala, ki-mondhatatlanúl örvendezének — és annál-is inkább, mivel már egyszer olyan hire jött vala, hogy *Vallner* *Bukurést* és *Konstántzinpoly* között az után az ő sebeiben meg-hólt vólna. Elejbe állittatik az Erdélyi főigazgató Hadi-Vezérnek; ez, nehogy valami tsalárdság találtassék a' dologban, külömbb külömbb kérdéseket téssen eleibe: kérdi az Obesterét és más Tiszteket azon Regementnél; melyre tett feleleteiből észre-vévén ezen Fő-Vezér, hogy tsalárdság lap-pangana a' dolog' háta-megett, kezdenek azon emberrel más hangon beszélni; örizetet szállittanak,

és kényszerítik, hogy a' hamisság *Supellátja* alóll búvniék-ki, és a' *Vallner* all-ortzáját húzná-le a' maga pofájáról. Ekkor el-hagyattatván a' maga előbeni vakmerő bátorságától, térdre esik a' fő Vezér Ur előtt, és meg-vallá, hogy minden eddig mondott szavai hazugság vólna; mert ő az Orosz Szergebéli Káplár *Szélesi*. — „Ez az ember még Aprilisben szökött vala-el a' *Veres-kapunál* lévő *Palzszusról*, a' *Rikhárd* Kapitány Kompániájából; általment az ellenséghez, és ennél szolgálatot vállalván — a' mondatik, hogy e' lett légyen az a' Gaz-ember, ki a' Törököket másod izben is *Priporánál* a' miénk ellen vezette vala. Most az ötlött eszében, hogy visszajöjjön, és a' Bánátban ő Felségénél, a' maga áll-ortzás hazúgságaival ajándékokot nyerjen; de nem a' Bánátba, hanem Szebenbe vitték, hol az az egész tsalárdság nap-fényre jött.

Kapitány *Vallner*, a' maga sebeiben *Bukuresti* és *Konstántzinápoly* között bizonyoson meg-hólt. Szerentséfebbek vóltanak némü némü-képen Kapitány *Jelesi* és Fő-Hadnagy *Gájtz* Urak; kik nohaszánokozásra méltó szerentsétlen rab-lántzok között, de tsak ugyan életben *Konstántzinápolyba* vitettenek — a' mint ezt a' magok tulajdon Levelekből tsalhatatlanúl tudjuk. Ezen Levél sokkal méltóbb az olvasásra, hogy-sem mi azt a' mi Levelünkbe-is béiktatni el-múlathatnok; annál-is inkább, mivel ebből a' Törököknek azon módjok, mely-szerint szoktanak a' mi Fogjainkkal bánni, világoson ki-tetszik: a' Levél ez: „En a' *Tömösi* *Palzszusnál* a' *Sinai* *Klasztr* tromból lett el-fogattatásom után 10 napok alatt

„ *Konstantzínápolybn* vitettem. Mi olly sebes lovag-
„ lással mentünk, hogy az ember azt gondolta vól-
„ na, mindenikünknek nyaka szakad — és 2-szer
„ el-is esett a' ló velem — el-nem eshettem én a'
„ lóról; mert mi a' terhelt 'Sákok teteibe vóltunk
„ fel-tétetve: kezeink hátra, lábaink pedig a' ló-
„ hasa alatt keresztül keményen meg-lévén kötöz-
„ tetve. Velünk azután, az egész Világon leg-ke-
„ gyetlenebb módon bánának; úgy hogy, nekünk
„ azt minden órában kellették vala tapasztalnunk,
„ hogy mi a' mi Pogány ellenségünknek keze kö-
„ zött vólnánk. Aprilisnak 12-dikén bé-érénk *Kon-*
„ *stantzínápolyba*; itt leg-ottan 12 el-mettzett Ke-
„ resztény fejeket öszve-fűzvéen nyakamba akaszták,
„ és úgy hordoztatják vala velem az egész Váro-
„ son keresztül kófúl, hol az egész Nép nevettséges
„ tsúfalódásának tárgyaúl tétettem vala-ki: még
„ csak az afiszonyok-is szemem-közé pögdösnek va-
„ la. — Költ *Konstantzínápolyban*, Juniusnak 25-di-
„ kén. 1788. — *Gájtz.*

„ Én élek, és minden jó, valamit én ezen a'
„ Világon tapasztalok, csak-is az az egy, hogy é-
„ lek. A' Törököknek velünk való kegyetlen bá-
„ nása minden emberi meg-foghatást és hitelt fel-
„ lyül múl, és én ezt nem-is próbálom kegyelmed-
„ nek le-irni. A' mi szabadulásunknak reménysége,
„ akár-mely meszize légyen-is e' töllünk, még is
„ csak ez az egy az, a' mi minket vigasztalhat.
„ A' Frantzia Követ Gróf *Bhoiseúl Gouffier* tellyes
„ igyekezetével azon vagyon, hogy a' mi forsun-
„ kat jobbithassa; és egyedül néki köszönhetjük,
„ hogy

„ hogy én és *Gájtz* vasat nem viselünk : a' mi más
 „ embereink a' fogoly Raboknak kemény békoikö-
 „ zött téstik minden-nap éhen a' magok keserves
 „ szolgálatjokat. A' más nyomorúságok között u-
 „ ralkodik itten a' *Pestis-is* ; melyben a' *Tömlö-*
 „ *tzünkben* minden-nap 4 — 5 hal-meg. Az én
 „ *Kompániámból* már kettő , a' *Vallneréből* 4-en ,
 „ a' *Székeléből* kettő , és a' *Báró Raubereből* 1 meg-
 „ hólt. *Konstántzináplyból* *Juniusnak* 26-dikán ,
 „ 1788. — *Jelegi*.

Az *Erdödi Húszár Serge* , mely ezen háborúban
 mindenek felett ki-mutatta magát , mégyen a' *Nagy*
Táborhoz , valamint az *Anspach* *Vasas Serge-is* —
 6-dikban mindenik *Szebenbe* váratik vala.

A' Fő-Hadi-Tanátsnak jelentései.

(* *) *O-Grádiskából* *Oktob. 30-dikán* költ. A'
Bródi Határnok Regiment *Obestljdinántja Kovátse-*
vits jelenti *Vezér Báró Laudonnak* , hogy *Oktob. 23-*
dikán két *Török hajók* , mellyek közül mindenikbe
 30 vagy 40 emberek férnek *Beljinóból Dragajtovátz-*
ra a' *Száva-vizére* , kétség kívül azért hozattak ,
 hogy azokon mi-hozzánk által hajókázván valamel-
 lyik örizetünkre üfsenek. Mihelyt az említett *Obs-*
lajd. azon *Török hajóknak* meg-érkezésekről *Tudó-*
sítást vett , leg-ottan el-küldötte *Novák Harambasát*
 némely *Szabad-sergefekekkel* , azon *Török hajóknak*
 el-rontására : mellyeket a' *Harambasa* jó móddal el-
 is roptott és hammúvá égetett. — A' *Hadi-fegyver-*
tárnok *Báró de Vins* jelenti , hogy *Oktob. 24-dikén*
 az első *Bánál Regiment* *Obestere* *Gróf Pejatsevits* ,

Pozvizd nevű Török Várnak határáról, feles szénával terhelt szekereket hozott által *Tzernipotokra*. Következendő napon mintegy 100 főből álló Törökök gyalog és lovon érkezvén, egy vigyázatunkot, mellyen egy Káplár 20 köz-legénnyel áll vala, igen markoson meg-támodták; de a' szomszéd őrzeteken lévő Tisztek azon Káplárnak segítségére érkezvén, az ellenséget kevés ideig tett ellent-állás után meg-futamtatták, és egészen *Pozvizd* Váraig visszakergették. Ezen tsatában 10 Törökök a' viadal-helyén halva maradtak, a' többit a' sebesekkel edgyütt az ellenség magával el-vitte: részünkről 3 köz-legény sebeket kapott. Az Obester *Pejátsevits* meg-adja Fő-Hadnagy *Marbertnek* a' ki ezen tsatának Vezére vala, azt a' tiszteletet és bizonyosság tételt, hogy legénnyeit jól vezérelte. — Mint-hogy a' mi Sergeink az erdöket szintén a' *Zettin* nevű Török Várig el-foglalták és őrizettel tartják; a' *Lajdevátzban* szálláson lévő *Oguliner* Májor *Portner* gyakran az erdöből Szabad-fergefeket küld-ki, a' *Zettin* Várbélieknek nyughatatlanittására. Illyen módon Oktob. 23-dikán a' *Serefsánusoknak* Vezérlője *Petritza Renduluj* a' keze alatt valókkal *Zettin*ig elé-nyomúlt; és a' melly épületek a' Váron kívül még fenn állanak vala, azokat igen sok kazal szalmákkal és gabonával edgyütt fel-gyújtotta: a' Törökök ekkor ki-ütöttek ugyan a' Várból, de nem bátorkodtak a' miéinket kergetni.

A' *Zemlini Fő-Tábortól* Novemb. 4-dikén költ: A' *Supánck*-felé, és *Pekniken* által *Méhádia*-felé küldött kerülő vizsgálódó Seregnek jelentése-szerént,
Méhá-

Méhádiát a' Törökök el-égetvén, *Supáneken* keresz-
tül el-takarodtak egészlen *Orsováig*. Ezen kívül
Zemlin tályán semmi nevezetes hir lintsen. A' vizen
túll lévő Török Tábor Novemb. 3-dikától fogva na-
gyon meg-kevesedni tapasztaltatott. Eddig vagyon
a' Hadi-Tanáthoz jött jelentései. (* *)

Elegyes belső és külső Tudósítások.

Zemlin 2-dik Novemb. — „ *Pántsova* mellől
küldött Levelem után egynéhány órával olly paran-
tsolatunk érkezék, hogy más-nap virradtakor in-
dúljunk ismét *Zemlin* mellé; a' hová-is Oktob. 28-
dikán meg-érkezvén, azólta még eddig Sátorok a-
latt mulatozunk itten, 's ugy véljük, hogy ezen hó-
napnak közepéig Sátorok alatt-is fogunk lenni; mi-
vel ő Felsége itt *Zemlin* mellett most épített mint-
egy 14-ezer emberre való Kunyhokat, a' mellyek-
ben, ha el-készülnek, ugy lehet, hogy mi-is benne
telelünk: minthogy ugy haljuk, hogy 11 Gránátéros
Batalion és ezen 4 Magyar Regementek, u. m. H.
Ferdinánd, *Eszterházi Antal*, *Gyulai Sámuel* és a'
Grefen Húszárjai itt fogunk *Zemlinben*, a' körül
fekvő helyeken, és a' most készítésben lévő Guny-
hokban telelni. Egy Bétsi Levélből olvassuk, hogy
azok a' Tábori-Orvosók, (*Chyrurgus*) kik bizo-
nyos apró Beteg-házokra viselnek gondot, és ma-
gokat szorgalmazóknak lenni meg-bizonyítják, em-
lékezte tő arany-pénzel ajándékoztatnak-meg. — —
Feldm. Laudonnak az az akaratja, a' mint írják,
hogy 30-ezer Népünk a' *Száván* által-költözzék —
már az mi végre? azt az idő mutatja-meg — az
igye.

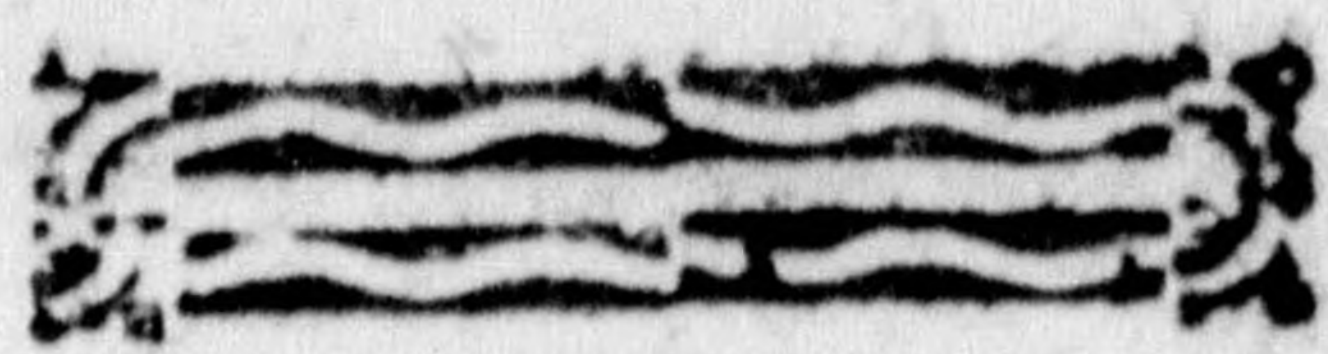
igyekezett az, hogy Belgrádnak minden külső Városait öfzve-égessék, hogy azokban Törökök ne telelhesenek a' télen. — Azt beszélik, hogy a' *Dragonyos* Regementeket mind *Vasas* Regementekké kívánná ő Felsége által változtatni, és azoknak könnyű Paripájokat a' Magyar Húzároknak adván által, ezeknek Stájer lovakat adnak. — Azokon a' Réklutákon kívül, mellyek a' Tseh-orzágból és Morvából ki-hozott Sergek földözására tartoznak, csak egy fegyveres-is *Tseh* és *Morva* Orzágból ki-nem hozatik, az ujj rendelések-szerint; és így e'-szerint itten mindég egy 60-ezerből álló Tábor marad. — Itt Bétsben némellyek azt kívánnyák erősíteni, hogy még egynéhány Húzárs Regementek-is fognának fel-állittatni, a' Magyar gyalog Sergekből; kiknek helyét Réklutákkal tölténék; e' pedig így esnék-meg, hogy egy Húzárs Regementet kettőre pótolnának gyalogból, hogy a' Hadi-tudományokban annál hamarébb készek lehetnének. — A' F. Tsászárt egész Béts nagy ohajtással várja, a' mint már meg-irtuk vala; de itten mulatni csak addig fog, míg a' maga kedves Testvérét Hertzeg *Leopoldat* meg-ölelheti, és annakutánna megint a' maga mostani szorgalmatofságának helyére mégyen. *Leopold* Hertzegről pedig úgy vélekednek, hogy míg a' háború tartana, Bétsben fogna maradni. Azt-is egynéhány Levelekből olvassuk, hogy 2 Orosz Generálisok vólnának Bétsbe meg-érkezendők; kik az ezután folytatandó Török háborunak módjában fognának munkálódni — mindenek úgy láttatnak folyani, hogy hirtelen békességet reményleni nem lehet.

Feldm. *Láscinak* a' téli Tábori készületeit nem ré-
giben le-vivék a' Táborhoz Bétsből; melyből tsak
azt gondolhatni, hogy nem igaz némellyeknek azon
Tudósítások, hogy ezen Vezér Ur a' Tábort ott
hagyván vissza-jöne.

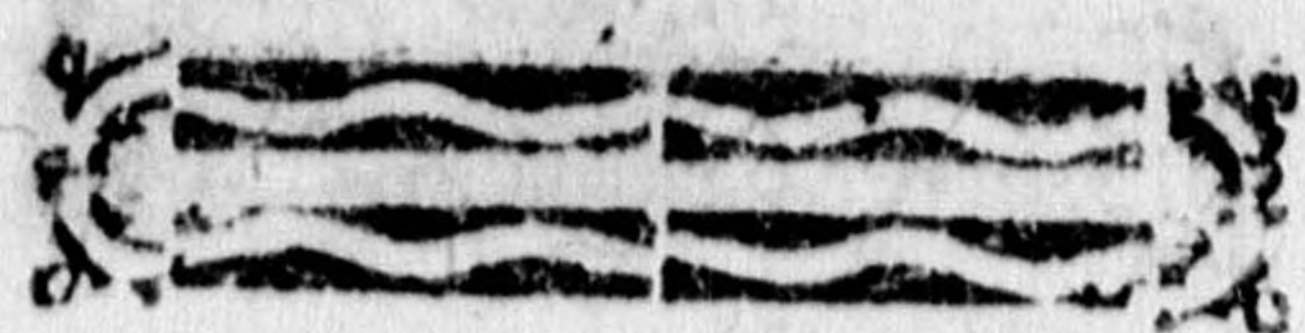
A' múlt hónapnak 21-dikén, a' *Wurmzer* Re-
gementének Obester Ura *Oravitzán* egy ő Felségétől
küldetett parantsolatot el-olvastata, mellyel kegyel-
messen rendeltetik, hogy azok az 25 faluk, a' mel-
lyek *Oravitzát* fel-prédálták vala, minden lopott
jóságokat vissza-adgyanak, és a' héjjánótságokat
kész pénzel ki-fizessék, mellyet ha meg-tselekednek,
akkor semmi büntetések nem fog lenni. Ennek a'
parantsolatnak halgatására pedig a' Falu-Birák hi-
vatalasok valának. A' Bűnösek ezt a' nagy atyai
kegyelséget meg-köszönek, és fel-fogadák, hogy a'
parantsolatnak bizonyoson eleget fognak tenni. Az
olta már egymást érik a' szekerek, a' kik az elesé-
get *Oravitzára* hordják. Meg-vagyon már a' Báná-
tusban minden-felől a' bátorság; ugyan azért haza-
is mehet immár minden lakós.

Khotzim. Tudván az ide való Hazának töké-
letesen minden forsait, tán lesznek még olyanak a'
Hazafiak között, kiknek hasznokra szolgálni fog e-
zen Tudósítás-is, hogy noha kevesen maradtanak
Khotzim Várofsában a' Török idejében volt Lakó-
lok között, mindazáltal semmi tsorbája nints már
azon számnak, a' melly a' Polgári társaságot egy-
téres Városban tökéletessé tehette. Mintha régen
készületben lett volna a' Népség az ide való köl-
tözködésre, bámúlva néztük külömbb-féle Fami-
liák.

liáknak óránként nőtt szaporodását. Ha így folytattatik a' meg-telepedés, ez és *Páris* Városa közt közt kevés idő múlva nem igen nagy lesz a' külömbbség. Vissza-térnek sokan még azok közül-is, kik *Osman* Balsa Zászlójának árnyéka alatt megmaradni kívánkoznak, ha a' *Mahométi* Vallás-tételnek gyakorlását a' fellyebb-valóságtól ki-nyerhetik; ez-is nekik meg-engedett. Akárki házat 's fundust fel-vészen, tsak ollyatén fel-tétel alatt nyerik-meg, ha az előbbi Ura vissza nem jő, és Sajátjának birtokába vissza lépni nem kívánkozik, a' vissza-térteknek pedig azonnal által engedjék. Mindenünk vagon, szükségét nem tudunk, vig napokat élünk reménységünkön fellyül. A' Mester-emberek száma is nagyon nevedik.

Augustusnak 12-dik napján azzal a' Királyi rendeléssel, mellyel parantsoltatik, hogy minden-féle Vallású emberek közönségesen edgyesülvén, egy helyre temettefsenek, egyfzersmind az-is parantsoltatott, hogy a' Familiáknak Kriptáji-is mind a' Városokban, mind a' falukan szintén ugy, valamint a' közönséges Kripták, a' Templomokból ki-irtassanak, és a' közönséges temető-helyekre tételsenek. Ez miatt a' Tseh-orfzági Gubernium valami kérdést tett, melyre 15-dik Septemberben rendeltetett, hogy nem szabad semmi-féle, ámbár bé-záratott Templomban, avagy Kápólnában, Kriptát tartani; ugyan azért ujj Kápólnát-is nem szabad erre a' tzélra építeni; hanem minden illyen különös Familia-kripták a' Városokban-is, a' falusi jószágokban-is a' közönséges temető-helyre tételsenek, de még-is arra mindenkor

vigyázni kell, hogy az ilyen Kripták igen nagyok ne-légyenek, ne-hogy igen nagy helyet a' közönséges temető-helyből el-foglaljanak. Mindazonáltal szabad lészzen különös helyet-is a' Familiák temetésekre választani, tsak azt Kápolna építés nélkül, és a' helységen, avagy Varosan kívül temető-helyek iránt tétetett rendelések-szerént választják, 's rendel-lyék a' Familiák.

Egy szép Keresztényi türedelmi példa.

*Erdélyből Kakasdról, 15-dik Oktob. — „ Kedves „ Kuriorom és hajdoni Tanuló-társam! „ Ne irtózd „ ezen türedelmi példát olvasni, mellyet a' feleba- „ ráti-szeretettől kényszerített pennám mint egy „ reszketve ir elődbe. — Midőn a' Német katonák „ Maros - Vásárhelyről az ellenséggel való tsatázás- „ ra ki-indúlnának: Az *Augustana* Vallás-tételen lé- „ vő Tisztek kérik vala a' Sz. Régeni Szász *Prédi- „ kátort*, hogy jöne-bé *M. Vásárhelyre*, és el-indu- „ lásokkor *prédikállana* nekik, és az Ur-vatsoráját „ szolgáltatóna-ki; mely végre ki-kérék a' *M. Vásár- „ helyi* Réform. Kollégyom Auditoriumát, mellyet a' „ bölts Kurátor Urak oda-is igérének. Meg-érkezik „ ezen tzelra a' Szász *Prédikátor*, 's mikor az *Is- „ teni-tisztelethez* kívánnának fogni, hát suholt lints „ a' nevezett *Kollégyom Humánissimus Seniora* el- „ vitte magával az Auditorium' kúlsát; mely mi- „ att a' mezön kellett a' Szent *Isteni*-szolgálatot „ véghez vinni. Reményletted volna-é ezt a' *Ma- „ ros - Vásárhelyi* Réformátusoktól!! Hiszem, ha az *Humánissimus Senior* mingyárt tudatlanságból e- „ lett*

„ fett történetből vitte volna-is-el a' költsat — —
„ mely igen vaftag történet volna , és bizonyofon
„ valamelyik *Clariffimus* Profefsornak kellete-felett
„ való buzgóságából kellett történni. — Nem vólt-é
„ az egész Városban egy Lakatos ; ki egy *Coetus*
„ *Cafsájabéli* kopott garasért az ajtót szívesen ki-
„ nyitotta volna? — 's hát mire való a' Kis-Tem-
„ plom? (Ispotálybéli Templom) arra-é? hogy a' mi
„ Hazánkért tsatára induló felebarátink a' mezöre
„ kéntelenittefsenek a' Sz. *Sákramentummal* való é-
„ lésre ki-költözni a' Városból? Látodé Barátom
„ mely vén lábbon áll még fok helyeken a' türede-
„ lem! ezt a' mi világosabb szemü embereink fokon
„ szégyellik , és — ha ezt meg-tudnák a' Német-or-
„ szági *Akadémiákban*, *Univerfitásokban*, hol a' mi
„ Deákjainkat atyafiságofon szokták az *Evangélikus*
„ Profefsorok fogadni , és fok helyeken enniek-is
„ adnak — vallyon mit gondolnának felöllünk. —
„ Torda Vármegyében a' Barmok láb és száj fá-
„ jásbán finlenek — sött még az emberek-is fok
„ helyeken. — Ély kívánságod-szerint s. t.

Külső-orzági Tudofitások.

Hitelt fellyül múló dolgok azok , mellyeket *Kon-
ftántzinápolyban*, a' Népnek tsendefségben való tar-
tásáért szoktanak hirdetni. — Ezek azt hirlelik it-
ten , hogy a' Portának 8000 , a' Német Tsáfzárnak
pedig 20-ezer Népe esett-el tsak Dubitzánál , mely
kézzel fogható hazúgság. — Már most szüntelen a-
zon hánya veti az eszét a' Divány , hogy a' télen
táborozzanak-é? vagy tsak óltalmazólag halgatván,

a' Tavasza még 150-ezer Népet szerezzenek mostani Táborkhoz, és akkor egyszeriben röviden fogják a' dolgot; de még eddig meg-nem határozhaták. — Konstantinápolyban az *Oroszokról* nem is igen beszélnek, a' mint írják; mintha ezektől vagy tellyességgel nem félnének, vagy háborujok sem volna velek — azonban a' *Kaputány Basáról* igen rossz ítéletben vagynak. E' szü. e. len tsak kéri *Otzakov* alá a' segítségét; melyből a' tettik-ki, hogy itt a' Törökök sokat vesztenek. — Az Oroszok máig is szorgalmasan ostromolják *Otzakovat*, és nem akarnak ennek ostromlásától addig el-állani, míg meg-nem veszik; de, a' *Pesthi Ujságok'* el-hibázott Tudósítása-szerint — nincs még Orosz kézből. — Ugy láttik, hogy a' Törökök mi ellenünk táborozni fognak a' télen-is. — Pruszszia — noha inkább szereti a' boldog békefényt, mint a' Státus kárával és veszedelmével foglalt Birodalmot; még-is fegyverét feni; de máig se tudjuk mi végre, ezt írják Berlinből. A' Sergek készen állanak; ha a' szükség kívánja nekünk-is hadakozni kell. — Némely Levelekből olvassuk, hogy a' F. Császári és a' Pruszszus Udvar között kötendő szövetség munkába volna; de igazságáról jót nem állunk a' dolognak.